

[Ministeren for Grønland.]

der i dag i Grønland ansat cirka 500 såkaldte „grønlandske tjenestemænd“, hvis ansættelses- og aflønningsforhold er fastsat i en bekendtgørelse af 8. april 1959. Denne lønmodtagergruppe, der tidligere blev benævnt „bestillingsmænd“, har i realiteten haft samme ansættelsesstatus som egentlige statstjenestemænd, men lønniveauet for de grønlandske tjenestemænd er fastsat således, at der her i højere grad end for de egentlige statstjenestemænds vedkommende er taget hensyn til indkomstniveauet for den del af den grønlandske befolkning, der beskæftiges i produktionen, eller som aflønnes efter de mellem staten og Grønlandsk Arbejdersammenslutning afsluttede overenskomster.

I overensstemmelse med det i Grønlandsudvalgets tidligere omtalte skitseforslag anførte omfatter nærværende lovforslag såvel de i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende egentlige statstjenestemænd som de såkaldte grønlandske tjenestemænd, og begge disse tjenestemandsgupper foreslås — ligeledes i overensstemmelse med skitseforslaget — tillagt en generel lønforhøjelse på 10 pct. som forskud på en forventet produktivitetsstigning i Grønland.

De problemer, der har rejst sig for at finde frem til en afgrænsning mellem de i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende tjenestemænd, har været særdeles vanskelige at løse. Det af lønningskommissionen af 1954 foreslåede afgrænsningskriterium, det såkaldte „hjemstavnskriterium“, gik ud på, at kun sådanne personer, der har opholdt sig uden for Grønland i en uafbrudt periode af 10 år efter det fyldte 8. år, og som ved ansættelsen havde fast bopæl her i landet, kunne betragtes som ikke-hjemmehørende i det grønlandske samfund. Dette kriterium har i tiden efter 1. april 1958 været anvendt i statens ansættelsespraksis i Grønland, men har givet anledning til stærk kritik og foreslås nu afløst af et såkaldt „fødestedskriterium“.

Efter dette kriterium betragtes enhver person, der ved ansættelsen har fast bopæl i Grønland, eller som er født i Grønland eller inden det fyldte 5. år har taget fast bopæl i Grønland, som hjemmehørende i det grønlandske samfund.

Selv om jeg ikke er udelt begejstret for denne måde at afgrænse de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd fra de ikke-hjemmehørende, finder jeg det vanskeligt at finde noget andet brugeligt kriterium, og jeg går derfor ind for dette afgrænsningskriterium, dels fordi der i Grønlandsudvalget af 1960 var enstemmig tilslutning til fødestedskriteriets anvendelse, dels fordi kriteriet er formuleret af de grønlandske medlemmer af Grønlandsudvalget. Ved den formulering, lovforslaget — og navnlig bemærkningerne — har fået, håber jeg dog, at der ved en fornuftig tilrettelagt dispensationspraksis kan nås frem til en brugelig ordning — en ordning, som ikke fører til, at uddannede grønlændere forlader det grønlandske samfund.

Ved udarbejdelsen af nærværende lovforslag har det naturlige udgangspunkt i øvrigt været at skaffe alle tjenestemænd i Grønland en tilsvarende retsstilling som den, der tilkommer statstjenestemænd her i landet, og de i lønnings- og pensionsloven indeholdte regler har derfor i så vidt omfang, som det har været muligt, dannet forbillede for lovforslagets almindelige bestemmelser, bestemmelserne om pension og efterindtægt for tjenestemænds efterladte.

De i lønnings- og pensionsloven indeholdte principper for inddeling i lønningsklasser, regulering af lønninger og pensioner m. v., ydelse af stedtillæg samt for fastsættelse af de i lønnings- og pensionslovens 2. del hjemlede ydelser til tjenestemænd uden for den faste lønning er også foreslået anvendt i nærværende lovforslag, dog således at der på grund af de særlige grønlandske forhold gives ministeren for Grønland en noget videre bemyndigelse end fastsat i lønnings- og pensionsloven til at udfærdige de nærmere regler for ydelse af befordringsgodtgørelse, flyttegodtgørelse, vederlag for overarbejde og tjeneste på mistede fridage m. v.

Hvad angår lovforslagets systematik, kan jeg anføre, at forslaget er opbygget på den måde, at der i lovforslagets 1. og 2. del er samlet alle de generelle bestemmelser, der er fælles for tjenestemændene i Grønland. I lovforslagets 3. del behandles de spørgsmål, der alene vedrører de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, og i lovforslagets 4. del de spørgsmål, der alene vedrører de i Grønland ikke-hjemmehørende tjeneste-